

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

مردمان وکامیابی در زندگی و کار

دکتر کاظم زافکن

شرکت چاپ و نشر ایران

نام کتاب: مرگ و جاودانگی از دیدگاه مولوی

مؤلف: دکتر کاظم بازافکن

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ روز

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰۰۰ ریال

طراح جلد: مهری ابراهیمی

مسئول تولید: شریف شایسته

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۷۷۶-۴

رشنا

: بازافکن، کاظم، ۱۳۴۳ -

عنه: و نام پدید آور: مرگ و جاودانگی از دیدگاه مولوی/ کاظم بازافکن.

مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۳۹۷-۳۰۴-۷۷۶-۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۷۷۶-۴

شابک

۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۷۷۶-۴

وضعیت فهرست نویسی: ف

موضوع: مولوی جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. - دیدگاه درباره مرگ

Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad - views on death

موضوع: مولوی جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. - دیدگاه درباره معاد

Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad - views on resurrection

موضوع: مولوی جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. - دیدگاه درباره جاودانگی

Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad - views on immortality

موضوع: مرگ در ادبیات

Death in literature

موضوع: جاودانگی در ادبیات

Immortality in literature

موضوع: شعر فارسی - قرن ۷ ق. - تاریخ و نقد

Persian poetry -- 13th century -- History and criticism

موضوع: سازمان تبلیغات اسلامی. شرکت چاپ و نشر بین‌الملل

PIR ۵۳۰۷/م ۴۲ ب ۲ ۱۳۹۷

شماره افزوده

رده‌بندی کنگره

۸ فا ۱/۳۱

رده‌بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۷۱۹۶۱

شرکت چاپ و نشر بین‌الملل

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۴، طبقه سوم

تلفن: ۳۳۹۲۲۹۵۹ - ۲۱ - ۳۳۱۱۸۶۰۲

فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرقی، پلاک ۴ و ۵

تلفن: ۸۸۹۲۱۹۸۰ - ۲۱ - ۸۸۹۰۳۸۴۳

www.intlpub.ir • Email: intlpub@intlpub.ir

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره‌ی کامپیوتری اقباس کلی و جزئی (به جز اقباس جزئی در نقد و بررسی، اقباس در گیومه در مستندنویسی و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۲۱.....	مقدمه.....
۲۵.....	فصل اول: کلیات و بحث‌های مقدماتی.....
۲۷.....	الف. مرگ.....
۲۸.....	ب. حقیقت مرگ.....
۳۰.....	ج. أجل.....
۳۱.....	د. ضرورت مرگ.....
۳۲.....	هـ. منابع شناخت.....
۳۳.....	و. مرگ در قرآن.....
۳۵.....	ز. گرفتن روح.....
۳۵.....	ح. باورمندی به روح.....
۳۶.....	ط. جاودانگی شخصی (Personal Immortality).....
۳۷.....	ط۱. جاودانگی در بهشت.....
۳۸.....	ط۲. جاودانگی در دوزخ.....
۳۹.....	ی. انواع جاودانگی.....
۴۱.....	۱. نظریه خلق مجدد (recreation).....
۴۱.....	۲. نظریه بدن غلوی (astral body).....
۴۲.....	۳. نظریه تناسخ (reincarnation).....
۴۳.....	۴. نظریه بازگشت روح به بدن (resurrection).....
۴۴.....	۵. نظریه روح نامتجسد (disembodied soul).....

۴۵	فصل دوم: مرگ و جاودانگی از دیدگاه مولوی
۴۸	الف. انواع مرگ
۴۸	۱. مرگ اضطراری
۵۲	۲. مرگ ارادی
۵۲	مرگ و رجعت
۵۳	غفلت از بقا
۵۶	دوزخ نفس
۵۸	مرگ دل
۵۹	کاروان هستی
۶۴	خزان و بهار
۶۶	بانگ حق
۶۸	مردن از بدی ها
۶۹	ریش خند به مرگ
۷۰	سوی مرگ
۷۲	مرگ سرخ
۷۳	کشته شدن جسم
۷۴	تبدیل مزاج
۷۵	نزع دایمی
۷۷	عمر و زر
۷۹	پیوند با کُل
۸۰	کیمیای مرگ
۸۱	نگاه مردگان
۸۳	مُردن از خود
۸۴	مرگ عاشقان
۸۵	هستی در نیستی

۸۶	مُرده و مَرَدی
۸۸	شام و جام
۸۹	پرواز روح‌ها
۹۰	بوستانِ روان
۹۲	مُردن پیش از بُردن
۹۴	مرگ پیش از مرگ
۹۵	صبحِ اجل
۹۷	مرگ جاویدان
۹۸	مُردگی
۱۰۰	مرگ، حاضِر
۱۰۱	بقا و فنا
۱۰۵	مردگان کهنه
۱۰۶	بانگِ صور
۱۰۸	مرگِ انتظار
۱۰۹	حیات و ممات
۱۱۰	زنده به عشق
۱۱۱	مرگ و حشر
۱۱۲	جان‌کندن
۱۱۳	مرگ تبدیلی
۱۱۴	مَردهٔ زنده
۱۱۶	رَمز مُردن
۱۱۷	نَزَع و مُردن
۱۱۹	قتلِ مرگ
۱۲۱	مُرده در گور
۱۲۱	مرگ بی عنایت

۱۲۳.....	زندگی در محنت.....
۱۲۵.....	ترکِ عالم.....
۱۲۵.....	نوبتِ وصل.....
۱۲۶.....	دعوت به مرگ.....
۱۲۸.....	کشتهٔ احد.....
۱۲۹.....	بدترین مرگ.....
۱۳۱.....	عشقِ ابد.....
۱۳۱.....	روزشِ مردن.....
۱۳۳.....	خرمى از مرگ.....
۱۳۴.....	دریا به دریا.....
۱۳۷.....	خُمارِ مرگ.....
۱۳۸.....	کیوانِ وصل.....
۱۳۹.....	پرش از قفس.....
۱۴۰.....	پرواز شیرین.....
۱۴۲.....	تشنهٔ ابد.....
۱۴۳.....	جانِ رسته.....
۱۴۴.....	گذر از جان.....
۱۴۵.....	سفارشِ مرگ.....
۱۴۷.....	بوی بقا.....
۱۴۸.....	۳. مرگِ اجباری (طبیعی).....
۱۵۰.....	پاک‌ترین ماندنی.....
۱۵۲.....	دامِ تن.....
۱۵۳.....	روزِ رسوایی.....
۱۵۴.....	زندانِ تنگ.....
۱۵۶.....	گریز از خود.....

۱۵۷	حفر زندان
۱۵۸	چشم انداز مرگ
۱۵۹	ایمنی از مرگ
۱۶۰	بازگشت عمل
۱۶۱	مستی باده
۱۶۳	چاره مرگ
۱۶۴	مرگ تلخ
۱۶۵	قه گور
۱۶۷	عرض آکه
۱۶۸	مرگ بی مرگ
۱۷۰	عبرت از مرگ
۱۷۲	ارمغان حشر
۱۷۴	ارمغان رستاخیز
۱۷۵	سبک باری
۱۷۷	رنگ رسوایی
۱۷۸	منتظران مرگ
۱۸۰	کشف باطن
۱۸۱	طاعات مردود
۱۸۲	حیات دایم
۱۸۳	قیمت تن
۱۸۴	هوای مرگ
۱۸۶	لقب قیامت
۱۸۸	توشه آخرت
۱۸۹	وقت محشر
۱۹۰	قیامت پنهان

۱۹۲	شرح قیامت
۱۹۳	ناله دوزخ
۱۹۴	عالم چاه
۱۹۵	عالم جان
۱۹۸	رسوایی گرگ‌ها
۱۹۹	تصویر حشری
۲۰۰	دنیا آخرت‌طلبی
۲۰۱	گذرگاه دوزخ
۲۰۳	آتش ای ندامتی
۲۰۴	تکامل برزخ
۲۰۸	دوزخ و جنت
۲۰۹	رستاخیز عاشقان
۲۱۰	شمایل آخرت
۲۱۱	لباس تن
۲۱۳	بدن بی‌بدنی
۲۱۴	آخرینی
۲۱۵	جان و جنین
۲۱۷	جذب اجزا
۲۱۸	خنده بر مرگ
۲۱۹	فرصت عمر
۲۲۱	خانه دوزخی
۲۲۱	راه مرگ
۲۲۳	دانش حقیقی
۲۲۴	تجسم اعمال
۲۲۵	چشم گشایی مرگ

۲۲۶	تصوّر دوزخ از بهشت
۲۲۷	مرگ اندیشی
۲۲۸	ندای دوزخیان
۲۲۹	جهان مُردن
۲۳۱	حمزه بی زره
۲۳۳	جوانی و مرگ
۲۳۵	نگاه به مرگ
۲۳۶	رنگ، مرگ
۲۳۸	مرغ جنت
۲۴۰	صورتهای بی
۲۴۱	فرمان بهشتیان
۲۴۳	امر و نهی بهشتیان
۲۴۴	مایه جهنم
۲۴۶	آتش عمل
۲۴۷	فناپذیری اعمال
۲۴۸	مرگ یک سان
۲۴۸	مرگ بلال
۲۴۹	فراق و وصال
۲۵۱	شاه و گدا
۲۵۲	تنگی جهان
۲۵۳	بقا و لقّا
۲۵۴	مرگ تکاملی
۲۵۶	مرگ جوئی
۲۵۷	وصل به دریا
۲۵۸	نقل مکان

۲۵۹	جالینوس و مرگ
۲۶۰	اسیر زمین
۲۶۱	گریه مرگ
۲۶۲	مرگ سرریز
۲۶۵	فارغ از دنیا
۲۶۶	عاشق مرگ
۲۶۸	قتل حیات
۲۶۹	رها بزرگ مرگ
۲۶۹	نشان دلق
۲۷۲	خموشان سبز
۲۷۴	مرگ و فنا
۲۷۵	دیوار بهشت
۲۷۷	بنای جنت
۲۷۸	سؤال و جواب بهشتیان
۲۷۹	نهیب مرگ
۲۸۰	دنیا داران بی وفا
۲۸۱	هنرنمایی مرگ
۲۸۲	مرگ عصاگونه
۲۸۴	محکم مرگ
۲۸۵	هدیه مرگ
۲۸۶	نور محشر
۲۸۷	آخرت اندیشی
۲۸۸	تنوع در بهشت
۲۹۰	درهای بهشت
۲۹۲	آجل خواهی

۲۹۳	گریز دوزخ
۲۹۵	دروغ تن
۲۹۷	برادر مرگ
۲۹۸	زینغ زینغ مرگ
۲۹۹	دارالشورور
۳۰۱	وجود قیامت
۳۰۲	صیروت وجود
۳۰۳	صارت‌های برزخی
۳۰۴	شکرخانه ابد
۳۰۵	حسرت نقص
۳۰۸	دارالقرار
۳۰۸	عمر و مرگ
۳۱۰	هستی بهتر
۳۱۱	تُرک غارت‌ساز
۳۱۲	بی‌وفایی جهان
۳۱۳	خروج زنده از مرده
۳۱۴	باوفاترین رفیق
۳۱۵	تجلی درون
۳۱۶	رهایی از چاه
۳۱۷	برج زندان
۳۱۹	غوغای تن
۳۲۱	زیست بی‌بدن
۳۲۲	توهم زندگی
۳۲۳	حسرت مُرده
۳۲۵	حشر کوچک

۳۲۶	نامه سرگشاده
۳۲۷	حشر اکبر
۳۲۹	عیان شدن نامه‌ها
۳۳۰	آفتاب رستاخیز
۳۳۱	توالی امتحان
۳۳۳	چشمان نگران
۳۳۴	نامه بیاه
۳۳۵	رو دوزخ
۳۳۷	نامه کردار
۳۳۹	آتش کرم
۳۴۰	نامه عصیان
۳۴۲	مرگ احمقان
۳۴۳	جان جاوید
۳۴۴	پژواک عمل
۳۴۵	صورت‌های غیبی
۳۴۶	بهشت و جهنم پنهان
۳۴۶	حیات و ممات پنهانی
۳۴۸	کار کوثر
۳۵۰	مرگ و خواب
۳۵۲	عقل لرزان
۳۵۳	جهان باقی
۳۵۴	آشکارگی حقیقت
۳۵۵	واعظ مرگ
۳۵۷	بازی دنیا
۳۵۹	قیامت نقد

۳۶۱	قیامت مجسم
۳۶۲	شرط دیدن
۳۶۳	یاد مرگ
۳۶۵	بدمرگی
۳۶۷	قبله مرگ
۳۶۸	ظهور باطن
۳۶۹	نجر رستاخیز
۳۷۰	رو عدل
۳۷۱	جنس بهشتان
۳۷۴	سؤال در قیام
۳۷۶	لشکرهای مرگ
۳۷۸	ظاهر و معنا
۳۷۸	شوق مُردن
۳۸۰	خرقه چاک
۳۸۰	هشیاری در مرگ
۳۸۲	چگونگی آخرت
۳۸۴	رقص استخوان
۳۸۵	شهید ظاهری
۳۸۶	جنه الماوی
۳۸۸	طوطی طیار
۳۸۹	ملاقات عشق
۳۹۰	شادی مرگ
۳۹۱	تخریب زندان
۳۹۱	حسرت پس از مرگ
۳۹۲	خوش لقای مست

۳۹۳		مهمانان عالم
۳۹۴		آواز عشق
۳۹۶		میهمان جهان
۳۹۸		وقت وصال
۴۰۰		نامحرم بقا
۴۰۱		سپر مرگ
۴۰۲		رقص مرگ
۴۰۴		سرشت بهشت
۴۰۴		گریز مرگ
۴۰۵		زنده جاوید
۴۰۶		جاودانگی
۴۰۷		عروسی ابد
۴۰۸		مرگ روح
۴۱۰		عمر پاینده
۴۱۲		زنده شدن مرده
۴۱۳		حیات بعد از مرگ
۴۱۴		طیل قیامت
۴۱۵		جهان فانی
۴۱۶		وطن کبریا
۴۱۷		وصال و ملاقات
۴۱۹		جان مرگ اندیش
۴۲۰		ظهور قیامت
۴۲۲		مونس گور
۴۲۳		تحدی با مرگ
۴۲۴		خورشید دل

۴۲۵.....	حبس مصلحتی
۴۲۶.....	لقمه مرگ
۴۲۷.....	جرعه مرگ
۴۲۸.....	بی مرگی عاشق
۴۳۰.....	آرزوی وصل
۴۳۱.....	بوسه بر مرگ
۴۳۳.....	خبر مرگ
۴۳۴.....	ه راه عزرائیل
۴۳۵.....	شکرستان مرگ
۴۳۵.....	ویژگی مرگ
۴۳۷.....	زایش پدر از مرگ
۴۳۸.....	حشر خلایق
۴۳۹.....	گذر از لحد
۴۴۰.....	شاهی و خواری
۴۴۱.....	شوق رهایی
۴۴۳.....	مزلگه حقیقی
۴۴۴.....	حشر همگانی
۴۴۶.....	فخر مرگ
۴۴۷.....	مرگ خران
۴۴۹.....	بازگشت جان
۴۵۰.....	تب مرگ
۴۵۱.....	زندان آرزوها
۴۵۲.....	تمنای مرگ
۴۵۴.....	شهد مرگ
۴۵۵.....	خوبی های مُردن

۴۵۷		ظهور آسرار
۴۵۸		روی ترشی با مرگ
۴۵۹		شهیدان عاشق
۴۶۱		ملک الموت
۴۶۲		مزیله تن
۴۶۴		مار در گور
۴۶۴		حشاک بر طرب
۴۶۵		رنگ با جان
۴۶۶		نور خدا
۴۶۷		دولت سرمست
۴۶۸		صُرسُر مرگ
۴۶۹		ساغر جان
۴۷۰		سفر آخروی
۴۷۱		عالم مرگ
۴۷۲		زنده و جوان شدن
۴۷۴		قیامت نگری
۴۷۴		عمر آبد
۴۷۶		آفت جسم
۴۷۷		تبلور نیت‌ها
۴۷۸		طبل آجل
۴۸۰		درهای جنت
۴۸۳		شهیدان خدایی
۴۸۴		غریب دو جهان
۴۸۵		جان جاویدان
۴۸۶		آرزوی مرگ

۴۸۸.....	آفتاب حشر.....
۴۸۹.....	دود مرگ.....
۴۹۰.....	حیات باقی.....
۴۹۳.....	بختِ عظیم.....
۴۹۴.....	رنج غربت.....
۴۹۵.....	عربانی در حشر.....
۴۹۶.....	غربت در دنیا.....
۴۹۷.....	جان بقا.....
۴۹۸.....	فخر عشق.....
۴۹۹.....	زوال یستی.....
۵۰۱.....	فیض جام جم.....
۵۰۱.....	زندان مؤمن.....
۵۰۲.....	ربط مرگ و حیات.....
۵۰۴.....	پرش از قفص.....
۵۰۵.....	زندان چاه.....
۵۰۶.....	دست پخت مرگ.....
۵۰۸.....	پرواز در عدم.....
۵۰۹.....	انتقال جان بر جان.....
۵۱۱.....	تلخ مرگی.....
۵۱۱.....	تلخ مُردن.....
۵۱۲.....	جان زنده.....
۵۱۳.....	حیات بی خوف.....
۵۱۴.....	مُلک ابد.....
۵۱۵.....	حیات در مرگ.....
۵۱۶.....	سلطان جان.....

۵۱۷.....	وفاق خوش
۵۱۹.....	آینه جان
۵۲۰.....	زنده واقعی
۵۲۱.....	مجرّد از خاک
۵۲۲.....	ساقی حیات
۵۲۳.....	زندانیان غصه
۵۲۴.....	عزیز رجوع
۵۲۵.....	زندانی تن
۵۲۶.....	لقای مرگ
۵۲۷.....	جهیدن از خاک
۵۲۸.....	جوینده عشق
۵۲۹.....	بیم حساب
۵۳۱.....	ترس از قیامت
۵۳۲.....	برگ پس از مرگ
۵۳۳.....	آشکارگی قیامت
۵۳۴.....	آب حیات ابدی
۵۳۵.....	اندیشه مرگ
۵۳۷.....	اندیشه از جهان
۵۳۷.....	جان فلکی
۵۳۸.....	ب. ضرورت منطقی رستاخیز
۵۳۸.....	کوه و ندا
۵۴۰.....	حرمت متقابل
۵۴۱.....	آفت هوشیاری
۵۴۲.....	عذاب کافران
۵۴۳.....	سزای بدی

۵۴۵	 گندم و کاه
۵۴۵	 جزای کِشت
۵۴۷	 هدف خلقت
۵۴۹	 سرِ مرگ
۵۵۰	 زنجیر قبض
۵۵۱	 بازتاب بدخواهی
۵۵۲	 دشمنی متقابل
۵۵۳	 صانعِ جفا
۵۵۶	 معبد انسان
۵۵۷	 کِشته رِشته
۵۵۸	 کاشت و برداشت
۵۶۰	 تطهیر نفس
۵۶۱	 سزای بدی
۵۶۲	 ضرورت دوزخ
۵۶۳	 خواست گاه غم
۵۶۵	 سختی قیامت
۵۶۶	 بی‌نیازی از قیامت
۵۶۸	 مراقبت بر فعل
۵۶۹	 نیک و بد رؤیایی
۵۷۰	 قصاص آخروی
۵۷۱	 شیوه رفتار
۵۷۳	 اهمیت مرگ
۵۷۴	 جزای کار
۵۷۵	 ترازوی جزا
۵۷۷	 جانِ مخلّد

۵۸۰.....	جَفَّ الْقَلَمُ.....
۵۸۲.....	تاوان عمل.....
۵۸۳.....	آشتی با عدل.....
۵۸۴.....	مکافات عمل.....
۵۸۵.....	باز خورد عمل.....
۵۸۶.....	عِشَّتِ عَالَم.....
۵۸۷.....	چشمِ امید.....
۵۸۸.....	محوِ دل عمل.....
۵۸۹.....	امید - نیات.....
۵۹۱.....	سراب مرگ.....
۵۹۱.....	نور رحمت.....
۵۹۲.....	بحر رحمت.....
۵۹۵.....	چشمهٔ آبِ حیات.....
۵۹۶.....	ضرورت تمایز.....
۵۹۷.....	ترازوی قیامت.....
۵۹۸.....	مقابله به مثل.....
۶۰۰.....	هدف آفرینش.....
۶۰۱.....	بیم حساب.....
۶۰۲.....	سزای بدی.....
۶۰۳.....	بقای روح.....
۶۰۴.....	ج. امکان منطقی رستاخیز.....
۶۰۴.....	بادِ اجل.....
۶۰۵.....	مرگ و برگ.....
۶۰۷.....	رستاخیز طبیعت.....
۶۰۸.....	بادِ آوری گذشته.....

۶۱۰.....	عقوبت پنهانی
۶۱۱.....	جزای دغا
۶۱۳.....	ساخت دوباره
۶۱۴.....	مرگ عزیز
۶۱۷.....	غلبه رحمت
۶۱۸.....	تطور خلقت
۶۲۱.....	انکار حشر
۶۲۳.....	عصای دوزخی
۶۲۵.....	رنده شدن عذیر
۶۲۸.....	لطف الب
۶۳۰.....	خیزش تن ما
۶۳۱.....	ترازوی موزون
۶۳۳.....	برهان رستاخیز
۶۳۴.....	تن تیره
۶۳۶.....	نو و کهنگی عالم
۶۳۷.....	میل به جاودانگی
۶۳۸.....	رویش دانه
۶۳۹.....	د. شاهدان رستاخیز
۶۳۹.....	دست و پا
۶۴۳.....	گواهی زمین
۶۴۵.....	اعضای بدن
۶۴۶.....	ه. شفاعت در رستاخیز
۶۴۶.....	امام علی (ع)
۶۴۸.....	پیامبر (ص)
۶۴۹.....	شفیع عاصیان

۶۵۰	چراغ شفاعت
۶۵۲	شاهان شفاعت
۶۵۳	نومیدی از غیر خدا
۶۵۴	جدیت پیامبر در شفاعت
۶۵۵	شفاعت پیامبر و اصحاب
۶۵۶	شفاعت در کودکی
۶۵۸	اجال شفاعت
۶۵۹	سلطان عفو
۶۶۱	شفیع - و - جان

اشیای آدمی با پدیده مرگ و ابدیت پیشینه‌ای به بلندای تاریخ دارد. موضوع مرگ و زندگی پس از آن همه‌انیسر همزاد فکر بشر بوده و در همه حال افکار متفکران، اندیش‌مندان و پیروان مکتب‌ها و دین‌های مختلف، در به خود مشغول داشته است. نتیجه این توجه و تلاش بی‌پایان برای شناخت حقیقت مرگ و زندگی پس از آن، سبب پیدایش دیدگاه‌های متفاوت و گاه متضادی بوده است. دانش و بهره علمی، نگرش‌های اجتماعی، ارزش‌های اخلاقی، احساس‌ها، عواطف، باورها و اعتقادات از جمله عوامل تفاوت‌آر در این زمینه‌اند.

رایج‌ترین عقیده در این باره، باور مذهبی است که بر اساس آن انسان از جهان فانی به سرای باقی می‌شتابد و برای خود نوعی جاودانگی می‌آفریند. یکی از بانی اعتقادهای اسلامی بازگشت به سوی خدا یا همان اصل معاد است. بر این اساس، حیات انسان با مرگ پایان نمی‌پذیرد و او در عالم دیگری تا ابد به حیات خود ادامه می‌دهد. البته این بازگشت به شکل خاصی است و نمی‌توان آن را روحانی محض یا جسمانی محض دانست. مبنای این اعتقاد، ایمان به غیب است و باور بدان منوط به شناخت کامل خدا و آگاهی از اسماء، صفات و افعال او است که اگر چنین شناختی نباشد، باور نسبت به هیچ‌یک از امور غیبی حاصل نخواهد شد. به گونه‌ای که حتی باور به معجزه‌ها و کرامت‌های نقل شده از پیامبران و امامان معصوم (ع) در کتاب مقدس از ایشان بر پایه معرفت به خدا، اسماء و صفات‌های او استوار است.

کاروان علم و دانش بشری پیوسته و شتابان به پیش می‌رود و دغدغه از راه ماندن هیچ چیز را ندارد. سالیان مدیدی است که فرهنگ مغرب زمین با اندیشه، کاوش، نقد و بررسی در زمینه دانش دین‌شناسی و بحث‌های کلامی جدید همراه شده است و این در حالی است که پرداختن به مسایل کلام جدید در کشور ما در وضعیتی نسبتاً ساکن به سر می‌برد. از این رو، لازم است دین‌پژوهان و متکلمان مسلمان به حکم باورهای دینی خود نسبت به عرصه‌های فکری نوین که در زمینه دین‌پژوهی و الاهیات جدید پدید آمده است بی‌تفاوت نمانند؛ زیرا درک صحیح زمان و وضعیت کنونی بشر - در گرو دانستن و فهم اندیشه‌های حاکم بر ذهنیت انسان معاصر است.

جستار حاضر گامی است به اساسی‌ترین بحث‌های مربوط به نفس، مرگ، جاودانگی و دیگر موضوع‌های مرتبط با آن. در سده پاسخ‌گویی به این پرسش است که آیا برای انسان ورای مرگ، بقا یا امکان آن وجود دارد یا نه؟ در این کتاب سعی شده است بحث‌ها به گونه‌ای فشرده، منسجم و به دور از هر نوع پیچیدگی‌های فلسفی و اصطلاح‌های ذهن‌گریز ارایه گردد. از آن‌جا که در گستره تاریخ اسلام سرچشمه اصلی معارف دینی قرآن و سنت است، در این مجموعه از آنوار کلام الاهی، پیشوایان دین، فیلسوفان، متکلمان و عارفان برجسته اسلامی در تبیین و توضیح اندیشه‌های بلند مولانا جلال‌الدین محمد رومی بهره‌های فراوان برده شده است. امید است این تحقیق گامی هرچند کوچک باشد در راستای تبیین و تحکیم بیش‌تر بنیان اندیشه‌های کلامی - فلسفی از نوع اسلامی آن و آشنایی بیش از پیش دانش‌پژوهان با آرای بزرگان این حوزه به ویژه نظرهای ارزشمند عارف بزرگ مولانا جلال‌الدین محمد رومی.

این کتاب در دو فصل مورد بررسی قرار گرفته است. فصل اول به مقدمات کلی بحث نظیر: مرگ، حقیقت مرگ، منابع شناخت حیات پس از مرگ، مرگ در قرآن، قبض روح، باورمندی به وجود روح، جاودانگی شخصی، جاودانگی در بهشت، جاودانگی در دوزخ و انواع جاودانگی می‌پردازد. فصل دوم به بحث‌هایی نظیر: انواع مرگ، مرگ اختیاری، مرگ اجباری، ضرورت

منطقی رستاخیز، امکان منطقی رستاخیز، شاهدان رستاخیز و شفاعت اشاره دارد. لازم به ذکر است تقدّم و تأخّر بیت‌ها کاملاً رعایت شده و برای تمامی ارجاع‌ها به کتاب‌های مثنوی معنوی نماد (م)، قیه ما قیه نماد (ف)، کلیات شمس تبریزی که از سه بخش غزلیات، ترجیعات و رباعیات تشکیل شده است، برای بخش غزلیات نماد (ک.غ)، بخش ترجیعات نماد (ک.ت)، بخش رباعیات نماد (ک.ر) و مجالس سبعمه نماد (س) در نظر گرفته شده است.

مشخصات کتاب‌شناسی این آثار به قرار زیر است:

۱. مثنوی معنوی بر اساس نسخه قونیه، به تصحیح عبدالکریم سروش (انتشارات علمی و فرهنگی، تهران، ۱۳۷۵).

۲. قیه ما قیه / تقریرات مولانا جلال‌الدین محمد رومی، برگرفته از تصحیح بدیع‌الزمان فروزان‌فر (نگارستان کتاب، تهران، ۱۳۸۱).

۳. کلیات شمس تبریزی بر اساس نسخه بدیع‌الزمان فروزان‌فر (دوستان، تهران، ۱۳۸۰).

۴. مجالس سبعمه به تصحیح و حواشی توفیق هدسبحانی (انتشارات کیهان، تهران، ۱۳۶۵).

خداوند! این خدمت خُرد را از این خادم خاسر بپا و بر جان جلیل و طاهر بندگان بختیارت به ویژه مولانا جلال‌الدین محمد صلوات کریمانهات را تا ابد نازل فرما.

هم دعا از تو اجابت هم ز تو ایمنی از تو است
گر خطا گفتیم اصلاحش تو کن مصلحی تو ای تر سلطان سُخُن

و ما توفیقی الا بالله

کاظم بازاکن

دی ۱۳۹۷